

ODDĚLENÍ DUCHOVNÍ HUDBY PŘI CENTRÁLNÍ KATOLICKÉ KNIHOVNĚ

Založení nového oddělení při Centrální katolické knihovně (dále CCK) v Praze, které se zaměřuje na církevní a chrámovou hudbu všech stylových období, vyšlo hned z několika impulzů. Na jedné straně jsme byli inspirováni potřebami a stálými dotazy našich čtenářů a na straně druhé jsme si uvědomovali fakt, že v celé republice doposud neexistoval fond, který by se věnoval tak důležité složce hudebního dědictví, jakou duchovní hudba bezesporu je, a jehož absence se projevovala stále citelněji.

Cílem našeho nového pracoviště je nejen poskytovat málo dostupné dokumenty, ale i přispívat tím k rozvoji a zkvalitnění liturgické hudby. Ve společenské oblasti se chceme podílet na rozvoji a kultivaci osobnosti prostřednictvím duchovní hudby, podporovat estetické vnímání lidí a nabídnout nestandardní využití volného času mládeže, a v neposlední řadě plnit požadavky 2. vatikánského koncilu o liturgické hudbě, který přímo doporučuje utvářet sbírky sakrálního umění. Vzhledem k dosud nezpracovaným dokumentům nelze přesně určit velikost knihovního fondu; přibližně se nyní v oddělení nachází 600 zvukových nahrávek, 800 hudebnin, 1000 knih, ročníky níže jmenovaných periodik

Oddělení duchovní hudby CKK bylo pro čtenáře otevřeno v říjnu 2000, a to do prosince 2000 v omezeném, od ledna 2001 pak v rozšířenějším provozu. Na základě zkušeností z těchto několika měsíců můžeme říci, že se jeho otevření setkala s pozitivním ohlasem. Neomezujeme se totiž pouze na notové materiály, ale v našich fondech mohou čtenáři nalézt i hudební časopisy, knižní monografie, zvukové dokumenty týkající se právě duchovní hudby. Kromě toho je v oddělení k dispozici video, magnetofon, rádio, gramofon, diktafon a pro sociálně slabší vrstvy i možnost zapůjčení walkmanů. Nechybí ani přístup na internet.

V oblasti hudebních časopisů se snažíme podchytit veškerou naši produkci, a to nejen současnou, ale i historickou. Disponujeme např. českým časopisem *Cecillie* (později přejmenovaným na *Cyrill*), který tvoří jedinečný pramen k poznání duchovní a církevní hudby 2. poloviny 19. století. Mezi dalšími nám nechybí samozřejmě ani v současnosti vycházející *Varhaník*. Alespoň částečně získáváme zahraniční, cizojazyčnou časopiseckou produkci, která je v hudebně-církevní oblasti nepoměrně bohatší než u nás. Prozatím je čtenářům k dispozici rakouské periodikum *Singende Kirche*.

Mezi hudebními monografiemi může čtenář v naší knihovně najít základní příručky nejen k dějinám hudby, jako jsou např. souhrnné práce typu *Hudba v českých dějinách*, *Dějiny české hudební kultury*, *Dějiny hudby v příkladech*, *Encyklopedický atlas hudby*, ale i k hudební teorii – např. základní příručky o hudebních nástrojích,

hudebních formách, hudební nauce, učebnice harmonie a kontrapunktu, což neodmyslitelně patří k výbavě každého dobrého varhaníka a kantora. Kromě těchto souhrnných prací jsou čtenářům k dispozici rovněž životopisné monografie o známých hudebních osobnostech, mezi nimiž nechybí J. S. Bach, G. F. Händel, L. van Beethoven, A. Dvořák, J. B. Foerster... .

V poslední době se nejvíce rozrostl fond hudebnin. Čtenáři zde mohou najít bohatou škálu hudebních památek všech stylových období. Milovníky středověké hudby jistě potěší sbírky chorálních zpěvů (*Graduale Romanum*, *Liber Usualis*...). Kromě těchto liturgických knih disponuje knihovna mnohými dalšími; nechybí ani dnes používané kancionály a sbírka mešních zpěvů *Nové zpěvy*, jež je v současnosti nejnovějším českým graduálem. Pro mladé samozřejmě nechybí ani zpěvníčky, které známe pod názvem *Hosana*.

Varhaníci si v našem oddělení mohou zapůjčit varhanní doprovody ke kancionálům. Zkrátka ale nepřijdou ani varhaníci-začátečníci, pro které máme učebnice hry na tento královský nástroj a mnoho drobných skladbiček v lehkém slohu.

Ředitelé kůrů a další zájemci o duchovní hudbu si mohou vybrat mezi notovým materiálem, který pokrývá celý liturgický rok a všechna stylová období. Velký zájem je o barokní hudbu zastoupenou našimi i světovými autory. Fond obsahuje všechny v současné době vydané a dostupné skladby Adama Michny z Otradovic (*Loutna česká*, *Česká mariánská muzika*, *Missa sancti Wenceslai*, *Sacra et litanie*), nechybí ani největší církevní díla Johanna Sebastiana Bacha – *Janovy pašije*, *Matoušovy pašije*, *Velká mše h moll*

18. století je zastoupeno notovým materiálem vydaným Českým hudebním fondem a novinkami nového opavského nakladatelství Artthon, které se zaměřuje na varhanní tvorbu tohoto období. Zřejmě nejvíce je zastoupena hudba 19. století, v níž převládá Antonín Dvořák.

Kromě posledních novinek současných nakladatelství lze mezi těmito dokumenty nalézt i řadu vzácných tisků i rukopisů, mezi než patří autograf melodramu *Prošba sv. Bernardetty* Vojtěcha Říhovského.

Dosud největší zájem je o zvukové nosiče. Mezi našimi CD lze najít duchovní skladby všech stylových období od středověkého chorálu až po skladby 20. století.

Obdivovatelům středověké hudby jistě udělají radost nahrávky souboru Schola Gregoriana Pragensis pod vedením Davida Ebena. Interpretace chorálu tímto uměleckým tělesem patří ke světové špičce.

Hudba dalších stylových období (renesance a baroka) je v našich fondech čteně zastoupena Claudiem Monteverdim, Charlesem Luytonem, Philipem de Monte, Adamem Václavem Michnou z Otradovic, Janem Dismasem Zelenkou a samozřejmě nechybí ani skladby – „barokních velikánů“ J. S. Bacha a G. F. Händela.

Období 18. a 19. století je zastoupeno duchovními skladbami našich i světových skladatelů. Vedle známých mešních celků Josefa Haydna a Wolfganga Amadea Mozarta obsahují naše fondy například tvorbu Antonína Dvo-

řáka (*Requiem, Stabat Mater, Svatá Ludmila, Biblické písně*). Mezi nejnovější přírůstky patří komplet symfonií Gustava Mahlera v podání České filharmonie pod taktovkou Václava Neumanna. Hudba tohoto českého rodáka působícího převážně ve Vídni v současnosti zažívá své znovuoživení a patří mezi nejpoblárnější, což dokládá i zájem o tyto CD.

V našich fondech nezapomínáme ani na milovníky soudobé hudby. Návštěvníci si mohou vypůjčit např. skladby z duchovní tvorby Igora Stravinského, Bohuslava Martinů, či mši známého primáše souboru Hradišťan Jiřího Pavlici vydanou v loňském roce.

Kromě hudby, která vznikla pro potřeby katolické (západní) liturgie, knihovna disponuje např. několika nahrávkami židovských a byzantských zpěvů, či nahrávkami staré slovanské liturgie a pravoslavného zpěvu, což našim čtenářům umožňuje vzájemné porovnání kultur a umění inspirovaných různými náboženskými tradicemi.

Při našich aktivitách spolupracujeme s mnoha dalšími institucemi, mezi nimiž nechybí Národní knihovna ČR nebo hudební vydavatelství (opavské nakladatelství Artthon, Editio Bärenreiter Praha), či s výkonnými umělci a profesionálními hudebními ansámblly.

Mezi naše oblasti zájmu patří rovněž organizování koncertů. V nedávné době jsme spolupracovali s redakcí časopisu Varhaník na přípravě koncertu k počtě vynikajícího soudobého církevního skladatele, pedagoga a interpreta Bohuslava Korejse, který se uskutečnil 26. dubna 2001 v Praze, v sále Týnské školy.

Jana Bajerová
Centrální katolická knihovna

Kontaktní adresa:
Thákurova 3/676, 160 00 Praha 6
tel.: 02/20 18 17 68
e-mail: music@ckk.cz, <http://www.ckk.cz>

